

עומק הפשט

גליון נושא:

בס"ד, יום ג' פרשת פנחס י"ז תמוז תשע"ז
מסכת גיטין דף מד.

דיונים אקטואליים בסוגיות הנלמדות, לעורר לב
המעייין, ואין לסמוך על הדברים הלכה למעשה.

'השכרת דירה לגוי'

איסור לתת חניה לגוי בארץ ישראל

בגמ' (גיטין דף מד.) המוכר ביתו לעובד כוכבים - דמיו אסורין. ופירש רש"י (ד"ה המוכר) בארץ ישראל, דאמר קרא וְלֹא תִּחְנַם (דברים ז ב) לא תתן להם חנייה בקרקע.

יסוד הדין הוא בדרשת חז"ל (עבודה זרה דף כ) שיש שלושה איסורים הכלולים בציווי "לא תִּחְנַם" האמור בפרשת ואתחנן. [א] לא תתן להם חניה בקרקע. [ב] לא תתן להן חן. [ג] לא תתן להם מתנת חנם. ועיין שם ברש"י (ד"ה תניא נמי) שביאר היאך כל ג' הלימודים מונחים במשמעות לשון הכתוב.

ובלבוש (יו"ד סוף סימן קנא) ביאר ג' הלימודים מהפסוק הזה. אם רק לא תתן להם חן לימא לא "תחונם" לשון חנינה, אלא קרי ביה לא תחנים, כלומר לא תתן להם מתנת חנם. אם רק למתנת חנם, לימא לא "תחנים" ביו"ד בין החית לנון, לא "תחנם", אלא קרי ביה לא "תחנם" בפת"ח תחת הת"ו, שהוא לשון חניית קרקע, ש"מ תלתא.

וכתב רבנו בחיי (פרשת ואתחנן שם) שלמדנו מכאן כמה גדול כח התורה, דתיבה אחת מתפרשת לכמה עניינים.

לצורך עצמו: עוד מבואר בגמ' (גיטין דף לח:) המשחרר עבדו עובר בעשה, שנאמר לְעֶלְם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ (ויקרא כה מו). אבל מותר לשחרר עבדו לצורך מצוה, להשלים עשרה לבית הכנסת.

שואל הר"ן (בפירושו על הרי"ף ד"ה כל המשחרר), איך דוחים עשה דאורייתא משום מצוה זו. ומתוך שאינו עשה גמור. עוד הביא יש מתרצים, שלא אמרה תורה 'לְעֶלְם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ', אלא משום שלא יתן להם 'מתנת חנם', כענין שכתוב בעובדי כוכבים 'וְלֹא תִּחְנַם'. וכיון דאיכא מצוה, לאו משום חנינה ידיהו קא עביד אלא לצורך עצמו, והוה ליה כ'נותן דמי עצמו'.

1. השקעות גדל"ן

בחז"ל: בזמננו מצוי הנדון של השכרת דירה בחו"ל לגוי, כשאדם רוכש דירה להשקעה בחוץ לארץ, ורוצה לדעת האם יש איסור להשכיר לגוי?

בארץ: בשנים האחרונות, מחירי הדירות בריכוזים החרדיים הרקיעו שחקים. הפתרון אצל הרבה זוגות צעירים, לרכוש דירות בערים נידחות ברחבי הארץ, ולשכור ולהשכיר עד שיבוא אליהו. שאלתם בפיהם, מה לעשות שאינם מוצאים יהודי שומר תורה ומצוות, שיוכלו להשכיר לו את הדירה, האם מותר להשכיר אותה לגויים. לפעמים מתעוררת השאלה גם על דירות בתוככי שכונה חרדית, כאשר יש עובדים זרים העובדים באזור וזקוקים לדירת מגורים, האם מותר להשכיר להם דירה.

חמץ: הנדון נוגע למכירת חמץ לגוי בערב פסח, שנהוג מקדמת דנא להשכיר את הבית לגוי, ועל גביו להקנות את החמץ לגוי בקנין אגב. ויש לדון מדוע לא שייך בזה איסור 'לא תִּחְנַם', ואיסור 'לא תִּבְיֵא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ' (דברים ז, כו). גם לגבי שמיטה, ידוע בשם החזו"א שנימק את התנגדותו ל'היתר מכירה' בשביעית מצד איסור 'לא תִּחְנַם' (י.ז.ו.).

פנינים

זכות השכנים להתנגד

שאלה: האם מותר למכור או להשכיר דירה לגוי או ליהודי חילוני, כאשר שכנים היהודים שומרי תורה ומצוות, מתנגדים לכך בתוקף?

תשובה: נפסק בשו"ע (חו"מ סימן קעה סעיף מ'), שאם בא גוי ורוצה לשכור דירת הישראל, ויש חשש שהגוי יזיק לשכנים, אסור לישראל להשכיר את הבית לגוי, ואם השכיר לגוי, מחייבים אותו בנידוי ושמעתא, עד שיקבל עליו כל אונס שבא מהגוי, ומן הדין חייב לפצות את השכנים על כל הנזקים שיגרמו מהגוי.

וע"ע בתשובת הגאונים (סימן קיט, הובא בקצור כנה"ג חו"מ סימן קנ"ו סק"ה, ובבאר היטב חו"מ סימן קנז) שסתם עכו"ם אנס הוא, ויכולים בני השכונה לעכב מלהשכיר לו ומלהושיבו ביניהם, ואפילו ישראל שכן רע שאינו נח להם, וכל שכן עכו"ם.

וכתב בכנסת הגדולה (סימן קנ"ו בהגהות הטור אות ה') ששכנים יכולים לעכב בשכנם, שלא ישכיר חצרו לשכן רע, וכל שכן לכותי. ועיין רד"ך (ק"ד) שאם מכר לגוי, הוא בחרם שאומר שהביא ארי למיצר שלו.

וכתב הג"ר יעקב אברהם כהן שליט"א (בספרו עמק המשפט עמודים רצו רצו), שהשכנים יכולים לעכב על המשכיר, שלא יזיק אותם בשכנים שאינם הגונים, בפרט שהרי כיום כל הבנינים הם נכס משותף, וזכות השכנים לעכב שלא להשתמש ברכושם בניגוד להסכמתם.

מכח מציאות זו שהתחדשה בזמננו, שבנין משותף הינו רכוש משותף של כלל דיירי הבניין, מסיק בתשובות והנהגות (כרך ה' סימן שעא) שמוטל על 'בית דין' לשקול האם טענת השכנים מוצדקת שיגרם להם נזק רוחני, ואז יוכלו לעכב מכירת או השכרת הבית לגוי או לחילוני.

לדעת הג"ר יהודה סילמן שליט"א (מוסף שבת קודש תשע"ג 36 עמוד 19) דין זה משתנה לפי המקום, בשכונה חרדית השכנים יכולים לעכב שלא להכניס דיירים חילוניים או דתיים שלבושם לא צנוע, באיזור חילוני אין השכנים רשאים לעכב, אלא אם זה חריג גם אצלם, כגון משפחה של עבריינים, מעשני סמים, שיכור במשפחה, וכדומה.

יש לדון האם יתקבל בבית דין טענת השכנים, שהדייר החדש שאינו שומר תורה ומצוות, מקלקל את העירוב המהודר השכונתי? ❖

לפי השיטות שרק לגויים עובדי עבודה זרה יש איסור להשכיר, בשלמא מוסלמים שאין להם פסל ורק מאמינים בשיתוף שלא נאסר לגויים, מותר להשכיר להם, וכן רוסים על פי רוב אין מאמינים בשום דת (אתאיסטים), אך להשכיר לנוצרים איך מותר, הרי מכניסים שתי וערב בביתם ומאמינים בעבודה זרה. אכן עיין באגרות משה (יו"ד חלק א' סימן סט) שצורת שתי וערב המודפס על גבי בול, אינו נחשב עבודה זרה.

2. וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ

כאשר יש חשש שהשוכר יכניס עבודה זרה לבית, אסור להשכיר לו, כמבואר במשנה (עבודה זרה דף כ: כא.) לדעת רבי מאיר, אין משכירין בתים לגויים בארץ ישראל. אך להלכה קיימא לן כרבי יוסי שבארץ ישראל משכירין לגויים בתים אבל לא שדות, וגם במקום שהתירו להשכיר, לא לבית דירה אמרו, מפני שהוא מכניס לתוכו עבודה זרה, שנאמר וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ (דברים ז' כו.).

במשנה מבואר שאסור להשכיר בית דירה לגוי. כבר בזמן הראשונים נהגו ישראל להשכיר דירות לגויים בחוץ לארץ, אף שיש לחשוש שמא יכניס את העבודה זרה לבית, וזה מחמת כמה היתרים שהתבארו בראשונים;

כיום אין דרכם להכניס עבודה זרה בקביעות, בית בחו"ל לא נחשב ביתו של ישראל, זה רק דין דרבנן וגזרו רק בארץ ולא בחו"ל, תשלום המס למלך מחשיבו כבית של גוי, בדיניהם 'שכירות' דינו כ'מכר לזמן' ודינו כבית של גוי, הגויים בזמננו אין עובדים עבודה זרה. אך למרות היתרים אלו, כתבו הראשונים שבעל נפש יחמיר ולא ישכיר לגוי.

כדברי רבי יוסי במשנה, נפסק בשו"ע (יו"ד סימן קנא סעיף ח'): אין מוכרים להם בתים ושדות בארץ ישראל; אבל משכירין להם בתים, ולא שדות. ובסוריא, מוכרים בתים ומשכירים שדות. ובחוצה לארץ, מוכרים אלו ואלו. ובסעיף י' מוסיף השו"ע: אף במקום שהתירו להשכיר, לא התירו אלא לאוצר וכיוצא בו, אבל לא לדירה, מפני שמכניס לתוכו עבודת כוכבים בקבע.

הש"ך והגר"א והפתחי תשובה (שם) מסבירים שהשו"ע נוקט כשיטת התוס', שהאיסור להשכיר דירה לגוי הוא רק בארץ ישראל ובסוריא, שבהם נאסר למכור לגוי קרקע, אבל בחו"ל שמותר למכור, מותר גם להשכיר. וכך משמע גם בירושלמי.

וכעין זה כתבו הר"ן (ע"ז דף ו: מדפי הרי"ף), והרמב"ן (ע"ז כא.), והגהות מיימוניות (הלכות עבודה זרה פרק י' הלכה ג' ס"ק א'), שהאיסור להשכיר לגוי הוא רק מדרבנן, כי הפסוק של 'ולא תביא תועבה אל ביתך' המובא במשנה, הוא רק אסמכתא, כי התורה מדברת בישראל עצמו המכניס עבודה זרה לביתו. אבל בשוכר גוי האיסור הוא רק מדרבנן, ואסרו להשכיר רק בארץ ישראל, כי יש מצוה 'לעקור עבודה זרה מארצנו', וכן בסוריא משום שסמוכה לה, אבל בחו"ל מותר להשכיר לגוי אפילו לדירת מגורים.

3. המנהג להקל

כיום הרבה גויים אין מכניסים עבודה זרה בביתם, ולכן הרמ"א (יו"ד סימן קנא סעיף ח') מיקל אפילו בדירה, וכתב בשם הטור "והאידנא נהגו להשכיר אף לדירה, כיון שאין נוהגים להכניס עבודת כוכבים בבתיהם". ומקורו ברא"ש (עבודה זרה פרק א' סימן כב) שתמה על מה שנוהגים למכור ולהשכיר בתים לעובד כוכבים אף לדירה. וכתב ליישב, שבימיהם היו רגילים להכניס לבתיהם עבודה זרה בקבע תמיד, ולכן התירו להשכיר שדות ואוצרות ופונדקאות, אף על פי שידוע שמכניס לתוכו עבודה זרה, כיון שאין מכניס בקביעות. אבל כיום שאין הגויים רגילים להכניס עבודה זרה לבתיהם אלא בשעת חולי, מותר אף לדירה.

ואמנם הש"ך (שם ס"ק יז) תמה, שהרי אנחנו רואים שהגויים כן מכניסים עבודת כוכבים בבתיהן אפילו בקבע? ולכן כתב, שההיתר משום שסומכים על התירוץ השני של הרא"ש, שכל האיסור להשכיר לגוי הוא רק כאשר השכירות אינה מפקיעה את בעלות הישראל, והוא בכלל האיסור של 'ולא תביא תועבה אל ביתך'. אבל בזמננו שיד הגויים תקיפה, ולפי חוקיהם שכירות בית נחשבת ממש כ'מכר לזמן', לא קרינן ביה 'אל ביתך', וכן התיר הראב"ן (הובא בהגהות הב"ח עבודה זרה סוף פרק א' ד"ה אף במקום) אפילו כשמכניסים עבודה זרה לבית, מטעם שאנחנו מעלים מס לגויים אינו מיוחד לישראל.

כלומר, שלא נחלקו השו"ע והרמ"א אלא בהשכרת בית בא"י, דבזה לדעת השו"ע יש מקום לאסור, ולדעת הרמ"א יש להקל. אך בחו"ל, גם לדעת השו"ע יש להקל. אם כי יש שפירשו בדעת השו"ע שאסור בכל גווני.

4. ההוראה בזמננו

ודעת הג"ר נפתלי נוסבוים שליט"א (מקבציאל כד תשנ"ז עמוד רלו), דיש להתיר בזמננו להשכיר לעובד כוכבים אפילו בארץ ישראל, מכמה טעמים; א. בימינו אין דרכם להכניס עבודה זרה לביתם, כמבואר ברמ"א. ב. כיון שיש חוזה לזמן קצוב, ואי אפשר להוציא את השוכר מהבית בתוך זמן השכירות, אפילו בשוכר ישראל, הרי זה דומה להיתר שכתב הרא"ש דהוי כמכר, ובפרט דהעכו"ם כן דינם (כלומר, לפני קניין השכירות הגוי עדיין לא מכניס עבודה זרה לבית, ואחרי קניין השכירות דינו כ'בית הגוי' ולא כ'בית של ישראל').

הערות מבני החברה

מסחר בנקאי ובורסה

במציאות של העולם הפיננסי, שואל הגר"מ שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות חלק ד' סימן שי), הרי כל הבנקים יש בבעלותם שותפות של גויים, וכאשר הבנק גובה קרקע, הגוי זוכה בו בשיעור מסוים, ועובר על 'לא תִּחְנַם'? וכן קשה בכל החברות הגדולות בארץ ובעולם, שיש להם משרדים וקרקעות בארץ ישראל, וכשגוי קונה מניות מהחברה, מוכרים לו בעצם זכות בקרקע בארץ ישראל, ועוברים לכאורה באיסור תורה של 'לא תִּחְנַם'?

ובאמת ענין בעלות על מניות האם מוגדרת כבעלות, טעון בירור יסודי. ובנידון זה כלפי חמץ מחמירים למעשה. ובחוקים שנקבעו בשנים האחרונות בתחום המניות, בעלי מניות באמת מוגדרים כבעלים. ועיין שם שהציע לעשות נוסח מתוקן להיתר עיסקא, להתנות בפירוש שהוא שותף רק בעסק שאין בו חשש איסור של 'לא תִּחְנַם'. ❖

אפילו ספרדי שנוהג בכל דבר כדעת מרן בשו"ע שסתם לאיסור, יכול להסתמך על ההיתר להשכיר לגוי, כיון שמפורש בשו"ע שרק כאשר הגוי מכניס עבודה זרה בקבע אסור להשכיר, וכיום אין דרכם להכניס בקבע.

כל זה מסביר רק מדוע אין איסור 'ולא תִּבְיָא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ'. כלפי האיסור של 'ולא תִּחְנַם', הדעה הרווחת שעל שכירות לא נאמר איסור 'ולא תִּחְנַם'. כמבואר ברש"י (עבודה זרה דף כא. ד"ה אין משכירין, ד"ה היא) שהאיסור להשכיר בתים בארץ ישראל, הוא גזירה משום מכירה, אבל אין בשכירות עצמה איסור 'ולא תִּחְנַם'. וכך נפסק בשו"ע ובנושאי כליו (סימן קנט סעיף ט').

הקשו, (נ.א.) שזה תרתי דסתרי, שהרי כל ההיתר של הרא"ש שלא נקרא 'ולא תִּבְיָא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ', הוא בגלל שזה כמכירה ונחשב בית הגוי, וא"כ מדוע אין כאן 'ולא תִּחְנַם'? וכבר העיר כן בדברי חיים (ענין לא תחנם אות ב' ד"ה והנה בשו"ע) שלדברי הרא"ש (סימן כב) שהתיר שכירות לגוי, ואין איסור 'לא תִּבְיָא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ', כי לפי דיניהם שכירות כ'מכירה לזמן', אם כן גם לענין 'לא תִּחְנַם', אסור להשכיר בית בארץ ישראל לגוי, כי נחשב כמכירה.

מאידך מצדד בספר תורת יהונתן (פרק ז' אות נז), שגם במכירה לזמן בארץ ישראל, עובר על איסור 'ולא תִּחְנַם' מן התורה, ולא רק על איסור מכירת קרקע לגוי בארץ ישראל, והוכיח כן מסוגית הגמ' (ע"ז דף כ:).

אך אין לצדד להתיר, על סמך סברת הר"ן (גיטין דף לח:), שכל שעושה לצורך עצמו לא נחשב 'מתנת חנינם', כי דבריו נאמרו רק כלפי האיסור 'לשחרר גוי', או כלפי 'מתנת חנינם'. אך כלפי האיסור 'למכור קרקע לגוי', אין היתר מחמת שעושה כן לצורך עצמו, כי סוף סוף נותן לגוי 'חניה בקרקע' (נ.א.).

5. וְלֹא תִּחְנַם

מפורש בתוס' (עבודה זרה כ. יבמות כג.), וברמב"ם (ע"ז פרק י'), ובחינוך (תכו), ובאשכול (הלכות עבודה זרה דף קכג) ובבית יוסף (ח"מ רמט), ובש"ך (יו"ד קנא ס"ק יח), דאף שהמקרא 'לא תִּחְנַם' נאמר בשבע אומות, מכל מקום האיסור תקף אף בכל אומות העולם.

לענין ישמעאלים שאינם עובדי עבודה זרה, יש מקילים - כמבואר ברשב"א (שו"ת חלק א' סימן ח'), וברלב"ג (על התורה פרשת ראה), ובב"ח (ח"מ רמט), ובספר נשמת כל חי (ח"מ שם). וכן כתב בספר מזבח אדמה (יו"ד דף יב סימן קנא, לרבי מיוחס רפאל בכר שמואל בעל מחבר ספר 'פרי אדמה') שהביא דברי השו"ע (יו"ד סימן קנא סעיף ח') שהובא לעיל, והעיר בזה"ל: והאידנא ראינו שגדולי ישראל מורינו הרב מוהרש"א ומהרמ"ם, ועוד כמה גדולים שמכרו חצרות ובתים וכיוצא, ונראה ודאי דהיינו משום שהכתוב 'לא יִשְׁבוּ בְּאֶרֶץךָ', לענין איסור נתינת חניה בקרקע, הוא דוקא

על גויים שעובדים עבודה זרה, מה שאין כן בישמעאלים שאינם עובדים עבודה זרה, וכן מוכח מדברי הרמב"ם בספר המצוות (מצוה נא).

וכן מפורש בספר **כפתור ופרח** (פרק עשירי דף כח ע"א) ומסתברא שעכשיו מותר להשכיר לישמעאלים שאינם עובדי עבודה זרה אפילו לבית דירה. אבל אסור להשכיר בית דירה לערלים עובדי עבודה זרה. חילוק זה רק בשכירות, אבל מכירת בתים או שדות בארץ ישראל אסורה אפילו לישמעאלים שאינם עובדי עבודה זרה משום **לא תִּתְּנֶם**, כמבואר ברמב"ם (בספר המדע).

והוסיף בשו"ת אמרי שפר (קלצקין, סימן צב) דהעיקר כדברי הב"ח, דלא אסרו להשכיר, אלא בגוי שעובד ע"ז, אך בגוי שאינו עובד ע"ז, אין איסור **'לא תִּתְּנֶם'**. [אלא דדבריו תליא במח' הגירסאות בדברי הב"ח]. וכן נוקט בפשיטות בשו"ת ציץ אליעזר (חלק טו סו"ס מז אות ה) דבנכרי שאינו עובד ע"ז, ליכא משום **'לא תִּתְּנֶם'**.

אכן יש מחמירים ואוסרים גם בגוי שאינו עובד עבודה זרה - כמבואר בבית יוסף ובפרישה (חו"מ רמט), ובש"ך (יו"ד קנא ס"ק יח), ובסמ"ע (חו"מ רמט ס"ק ב') ובמהר"ם שיק (מצוה תכז).

חידוש מעניין כתב המאירי (ע"ז כ. פסחים כא:): שנכרים הגדורים בגדר דת ומודים באלהות, מותר לתת להם מתנת חנם. ויש לעיין לדבריו מה דין הגויים בזמננו, האם דינם כגדורים בגדר דת ומודים באלהות'.

6. גוי משלם יותר

אם הגוי משלם יותר מהישראל, מפורש בשו"ע (יו"ד סימן קעה סעיף מא), דכל שאין יכול למכרה או לשוכרה לישראל בדמים שנותן הגוי, אינו חייב למכרה או להשכירה לישראל בפחות, ויכול למכרה ולהשכירה לגוי. [וידוע מה שכתב בספר החינוך (מצוה תכו) דכל שעושה לריוח הישראל, אין בזה **'לא תִּתְּנֶם'**]. אלא שאם רואים שהגוי מתכוין לקנות דוקא מיצר ישראל, והיינו משום שרצונו להשחית נחלתו של ישראל, הכל לפי ראיות עיני הדיין. ומקורו מדברי הרא"ש (ב"מ פרק ט' סימן כ"ח), והתוס' (שם דף קח: ד"ה משמתינן).

ואומר הסמ"ע שכל ההיתר של השו"ע, הוא דוקא אם הגוי משלם קצת יותר כסף, אבל אם רוצה לשלם הרבה יותר מהשער, אז צריך למכרו לישראל בדמים השווים.

משמעות השו"ע (יו"ד סימן קעה סעיף מ') שדין זה הוא דוקא בעכו"ם שאינו מזיק, וכן מפורש בערוך השולחן (סימן קעה ס"ק מה) דאף שהאיסור למכור לגוי הוא רק כאשר יש יהודי שמוכן לשלם אותו מחיר, אבל אם אין יהודי מוכן לשלם אותו מחיר והוא שוויו ולא מופרז, מותר למכרו או להשכירו לגוי, מכל מקום אם בית דין רואים שהגוי מתכוין לקנות כדי להרע לשכנו, אין מניחין לו להשכירו לגוי.

חלק ניכר מהדברים מתוך מאמרו של הרב עובדיה יוסף טולידנו, והרחיב בזה בספרו משפט השכירות (סוף פ"ד). דברים נפלאים בגדרי הדינים, תמצא בספר **'לא תחנם'**, מאת הרב אברהם זאב רוזנר, בני ברק תשנ"ח.

סיכום הגיליון:

7. דינים העולים

חז"ל אסרו להשכיר 'בית דירה' לגוי. כבר בזמן הראשונים נהגו ישראל להשכיר דירות לגויים בחוץ לארץ, אף שיש לחשוש שמא יכניס את העבודה זרה לבית, וזה מחמת כמה היתרים;

כיום אין דרכם להכניס עבודה זרה בקביעות. בית בחו"ל לא נחשב ביתו של ישראל. זה רק דרבנן וגזרו רק בארץ ולא בחו"ל. תשלום המס למלך מחשיבו כבית של גוי. בדיניהם שכירות נחשבת כמכר לזמן ודינו כבית של גוי. הגויים בזמננו אין עובדים עבודה זרה.

למרות ההיתרים בעל נפש יחמיר ולא ישכיר לגוי. אכן במכירת חמץ נהגו מקדמת דנא להשכיר לגוי את מקום החמץ, ואגב זה לקנות את החמץ מהישראל. ואין מקום להחמיר בזה.

איסור 'ולא תביא'; בארץ ישראל, עיקר האיסור להשכיר בית דירה לגוי הוא בגוי שעובד ע"ז. גוי שאינו עובד ע"ז, יש מקילים ויש מחמירים.

גם בארץ ישראל, וגם באופן שהוא עובד ע"ז, כל שמשלם יותר מהישראל (אך לא מחיר מופרז), ואין זה משום שרצונו להשחית נחלת הישראל, מותר להשכיר.

אם הבית המושכר נמצא באזור של יהודים שומרי תורה ומצוות שיש להם נזק רוחני, יש בידם למנוע את השכרת הדירה לגויים.

איסור 'ולא תחנם'; אף שהמקרא 'ולא תחנם' נאמר בשבע אומות, מכל מקום האיסור תקף אף בכל אומות העולם. לענין ישמעאלים שאינם עובדי עבודה זרה, יש מקילים ויש אוסרים. יש מקילים בנכרים הגדורים בגדר דת, ויש לעיין לדבריו בגדר הגויים בזמננו.

אסור לתת לגוי מתנת חנם. כאשר המטרה היא לצורך הישראל אינו נחשב מתנת חנם ומותר. אסור לתת לגוי חניה בקרקע, אפילו כשהמטרה היא לצורך הישראל. ❖

**הופעת הגיליון
לרפואת האברך
המופלג בתורה
ויראת שמים
רבי ברוך אריה
לייב בן הדסה
שליט"א
בתושח"י.**

'עומק הפשט'
נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

הנושא לשבוע הבא:
השכרת דירה לחילוני – גיטין דף מר.
אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפו"ש, לישועה, וכדומה!
ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.
וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

**ניתן להשיג
חוברת
תרומות ומעשרות
בזמננו
(גיליונות 116 – 118)
המחיר 2 שקל**

